

Č. 23/2000

I. Technický průkaz motorového vozidla je veřejnou listinou a jeho padělání či podstatná změna obsahu v úmyslu užít technický průkaz jako pravý a užití padělaného či změněného technického průkazu jako pravého může být posouzeno jako trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 trestního zákona.

II. Výrobu a distribuci padělaných kontrolních nálepek STK a SME osvědčujících provedení a platnost technické prohlídky vozidla a jejich umístění na státní poznávací značku motorového vozidla nelze postihnout ani podle ustanovení § 176 nebo § 209 trestního zákona, ani jako jiný trestný čin.

Bylo by však možno zvažovat postih pro přestupek proti pořádku ve státní správě podle § 46 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Vrchní státní zastupitelství v Praze požádalo na základě podnětu Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem o zpracování výkladového stanoviska k těmto problémům:

- Zda paděláním zápisu o provedené technické prohlídce motorového vozidla v části technického průkazu, která je vyčleněna pro tyto účely, je naplněna skutková podstata trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 tr. zák.;
- Zda výrobou a distribucí padělaných kontrolních známek STK a SME, osvědčujících provedení a platnost technické prohlídky vozidla, je naplněna skutková podstata trestného činu poškozování cizích práv podle § 209 tr. zák. či jiného trestného činu.

I.

Lze plně souhlasit se závěrem Vrchního státního zastupitelství v Praze, že technický průkaz motorového vozidla je veřejnou listinou ve smyslu § 176 tr. zák.

Technický průkaz motorového vozidla je veřejnou listinou, neboť je vydáván, resp. jsou do něho zapisovány podstatné údaje o vozidle a o jeho držiteli, státním orgánem (Dopravním inspektorátem Policie České republiky) v rámci jeho pravomoci a zjišťuje se jím určitý stav (§ 88 vyhl. č. 145/1956 Ú. I., o provozu na silnicích, ve znění pozdějších předpisů).

Stejnou povahu jako technický průkaz motorového vozidla má i osvědčení o technickém průkazu vydávaném rovněž Dopravním inspektorátem Policie České republiky (§ 89 citované vyhlášky). Osvědčení o technickém průkazu obsahuje nejdůležitější údaje z technického průkazu a slouží k tomu, aby se jím řidič prokazoval kontrolním orgánům současně s řidičským průkazem. Osvědčení o technickém průkazu motorového vozidla je důležitou listinou, která zakládá právo používat motorové vozidlo k provozu na silnicích, zjišťuje se z ní určitý stav, a to údaje týkající se držitele vozidla a technické údaje o vozidle samotném. Podle § 89 odst. 3 citované vyhlášky nemůže být motorové vozidlo bez platného osvědčení o technickém průkazu motorového vozidla používáno k provozu na silnici.

Je-li některá ze shora uvedených listin padělána či je-li změněn její obsah v úmyslu užít takovéto listiny jako pravé nebo je-li jí užito jako pravé, přichází v úvahu kvalifikace podle § 176 tr. zák.

I soudní praxe považuje technický průkaz motorového vozidla a osvědčení o tomto průkazu za veřejnou listinu ve smyslu § 176 tr. zák.¹

II.

Na základě zmocnění v § 16 zákona č. 38/1995 Sb., o technických podmínkách provozu silničních vozidel na pozemních komunikacích, ve znění zákona č. 355/1999 Sb.,² stanovilo Ministerstvo dopravy podle § 6 odst. 8³ tohoto zákona ve vyhlášce č. 103/1995 Sb., o pravidelných technických prohlídkách a měření emisí silničních vozidel, ve znění vyhlášky č. 322/1997 Sb., způsob vyznačování pravidelných prohlídek a měření emisí silničních vozidel. Výsledek technické prohlídky a její hodnocení vyznačuje stanice technické kontroly (STK) podle § 4 odst. 1 citované vyhlášky zápisem v technickém průkazu vozidla a umístěním příslušné perforované kontrolní nálepky na zadní tabulku státní poznávací značky. Stanice měření emisí (SME) vyznačuje měření emisí podle § 14 odst. 1 citované vyhlášky zápisem do osvědčení o měření emisí, které je přílohou technického průkazu motorového vozidla a umístěním příslušné perforované kontrolní nálepky na zadní tabulku SPZ.

Kontrolní nálepky vyznačující termín příští technické prohlídky nebo měření emisí a zápisy v technickém průkazu vozidla nebo v osvědčení o měření emisí jsou pro kontrolní orgány podle § 4 odst. 6 a § 14 odst. 5 citované vyhlášky dokladem osvědčujícím provedení technické prohlídky nebo měření emisí.

Z uvedeného vyplývá, že kontrolní nálepky STK a SME pouze vyznačují termín příští technické prohlídky a příštího měření emisí, přičemž výsledek provedené technické prohlídky a provedení měření emisí je příslušným orgánem vyznačen v technickém průkazu motorového vozidla nebo v osvědčení o měření emisí (příloha technického průkazu). Lze tedy konstatovat, že kontrolní nálepky STK a SME slouží kontrolním orgánům pouze ke zjištění, že technická prohlídka nebo měření emisí byly provedeny, stanoví termín dalších kontrol, aniž by osvědčovaly cokoliv dalšího.

Kontrolní nálepky STK a SME nejsou poštovními nebo kolkovými známkami a rovněž se nejedná o nálepky k označení zboží pro daňové účely nebo o „jiné předměty“, vydávané státním orgánem nebo jím zmocněnou právníčkou osobou jako doklad o splnění poplatkové povinnosti.

Při jejich padělání nebo pozměňování proto nepřichází v úvahu trestní stíhání pro trestné činy padělání a pozměňování známek podle § 145 tr. zák. a padělání a pozměňování nálepek k označení zboží nebo předmětů dokazujících splnění poplatkové povinnosti podle § 145a tr. zák.

Uvedené kontrolní nálepky nejsou ani ochrannými známkami ve smyslu § 150 tr. zák. Ústav silniční a městské dopravy, a.s., Praha, podal v roce 1997 dvě přihlášky ochranných známek (značky STK a SME). Úřad průmyslového vlastnictví s účinností od 12. 3. 1997 obě přihlášky ochranných známek podle § 8 odst. 3 zákona č. 137/1995 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů, zamítl s tím, že přihlašovaná označení nesplnila zápisnou způsobilost, neboť ochrannou známkou nemůže být pouhý název, vyobrazení nebo jiné označení druhu výrobků

¹ Viz např. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 5. 1994 sp. zn. 2 To 8/1994 - uveřejněný pod č. 58/1995 Sb. rozh. tr., rozsudek Okresního soudu v Jablonci nad Nisou ze dne 13. 4. 1994 sp. zn. 3 T 25/1994 - uveřejněný pod č. 2/1995 Sb. rozh. tr.

² Novela provedená zákonem č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze (jeho částí XLIII), nabývá účinnosti až dnem 1. 1. 2001.

³ Ve znění, které nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2001, se jedná o odst. 9.

nebo služeb. Jedná se o označení, která jsou po měření emisí a technické kontrole vystavována všem, kdo o to požádají.

Nelze proto zvažovat ani trestní stíhání pro trestný čin porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu podle § 150 tr. zák.

Při úvaze, zda výrobou, distribucí a užitím padělaných kontrolních nálepek STK a SME by mohla být naplněna skutková podstata trestného činu poškozování cizích práv podle § 209 tr. zák., je nutno zdůraznit, že k naplnění obligatorních znaků skutkové podstaty tohoto deliktu je jednak nutné způsobení vážné újmy na nemajetkových právech jiného, jednak je nezbytná existence jednání, které má povahu jednání podvodného, spočívajícího buď v uvedení někoho v omyl nebo ve využití něčího omylu.

Zda jde skutečně o vážnou újmu na právech jiného, je nutné zvažovat se zřetelem ke všem relevantním okolnostem konkrétního jednání, zejména s ohledem na to, o jaké právo se jedná, jaká je povaha a intenzita konkrétní újmy způsobené na tomto právu a jaké důsledky to má pro poškozeného, zda jde o škodlivý následek lehce nebo obtížně odstranitelný.

Výrobou a distribucí padělaných kontrolních nálepek STK a SME je sice zasahováno do oprávnění Ústavu silniční a městské dopravy, a.s., Praha, který z pověření Ministerstva dopravy zajišťuje jako jediný oprávněný subjekt výrobu kontrolních nálepek a zabezpečuje jejich distribuci. Nelze však žádným způsobem dovodit, že by takto byla uvedenému ústavu způsobena vážná újma na jeho právech.

Nalepením padělané kontrolní nálepky STK nebo SME na státní poznávací značku motorového vozidla je sice obcházeno oprávnění stanice technické kontroly, stanice měření emisí a dopravního inspektorátu Policie České republiky umísťovat na státní poznávací značku kontrolní nálepky, na kterých je vyznačen termín příští technické prohlídky nebo příštího měření emisí, toto jednání však nemůže způsobit vážnou újmu na právech příslušných orgánů. Jak bylo shora uvedeno, nálepky STK a SME slouží pouze pro usnadnění činnosti kontrolních orgánů, především orgánů Policie ČR.

V této souvislosti je možno odkázat též na některá rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR týkajících se trestní odpovědnosti za neoprávněné užívání státní poznávací značky, ve kterých je vyjádřen zcela jednoznačný závěr, že podvodné obcházení oprávnění Policie České republiky přidělovat státní poznávací značky řádně zaevidovaným vozidlům nezpůsobilo a způsobit ani nemohlo vážnou újmu na právech poškozeného. Je-li takovéto jednání nezpůsobitelné způsobit vážnou újmu na právech Policie České republiky, tím méně je způsobilé tuto újmu způsobit jednání spočívající ve výrobě, distribuci a užití padělaných kontrolních nálepek STK a SME.⁴

Při absenci obligatorního zákonného znaku v podobě způsobení vážné újmy na právech se nemůže jednat o trestný čin poškozování cizích práv podle § 209 tr. zák.

Zbývá se stručně zmínit o tom, zda kontrolní nálepky STK a SME jsou veřejnou listinou ve smyslu § 176 tr. zák.

Pojem veřejné listiny není v trestním zákoně definován. Soudní praxe považuje za veřejnou listinu dokument vydaný státním orgánem zpravidla předepsaným způsobem, kterým se zakládá právo nebo povinnost nebo se jím zjišťuje určitý stav, jakož i listiny, které jsou zvláštními předpisy prohlášeny za

⁴ Např. lze poukázat na rozh. č. 45/1998 Sb. rozh. tr., rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 7 Tz 111/98, který byl uveřejněn v časopisu Soudní rozhledy č. 9/1999, str. 312.

veřejné. Určitým vodítkem při výkladu předmětného pojmu může být ustanovení § 134 o. s. ř.

Kontrolní nálepky STK a SME pouze dokladují termín příští technické prohlídky a příštího měření emisí a lze z nich dovodit, že byla provedena technická prohlídka nebo byly změřeny emise, nikoliv však ve všech případech, neboť dopravní inspektorát Policie České republiky za situací určených v § 4 odst. 5 a v § 14 odst. 4 vyhlášky č. 103/1995 Sb. umísťuje kontrolní nálepky na státní poznávací značky i tehdy, kdy technická prohlídka ani měření emisí provedeny vůbec nebyly. Kontrolní nálepky samy o sobě nezakládají právo nebo povinnost a nezjišťují určitý stav (motorového vozidla) - tyto skutečnosti jsou uvedeny v technickém průkazu motorového vozidla a v osvědčení o technickém průkazu, kteréžto doklady jsou veřejnými listinami.

Provádění technických prohlídek a měření emisí, vyznačování data příští prohlídky a příštího měření a dále nalepování kontrolních známek je svěřeno právnickým osobám (s výjimkami dle § 4 odst. 5, § 14 odst. 4 vyhlášky č. 103/1995 Sb.), které nejsou státními orgány ani je nelze považovat za jiný orgán veřejné moci, takže i z tohoto důvodu nelze kontrolní nálepky považovat za veřejné listiny. Nepřichází tedy v úvahu ani trestní postih podle § 176 tr. zák.

Může se však jednat o přešupek proti pořádku ve státní správě podle § 46 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, neboť podle povahy a škodlivosti takového jednání může jít o porušení i jiných povinností, než které jsou uvedeny v § 21 až 45 citovaného zákona, jestliže jsou stanoveny obecně závaznými právními předpisy.